

John Keatsin Endymion-runoelman I kirjan runot 18–20, suom. Timo Leinonen

18. Endymionin uni

*Nukahdin. Oi, voinkohan kertoa,
miten tämän lumotun hetken koin?
Kyllä, todellakin se oli lumottu hetki,
unelmien matka, jota ei voi oikein
sanoilla kuvata, se oli kuin kuuma
lähde.*

*Yritän nyt kuitenkin kertoa, mitä näin
ja koin: Makasin maassa taivaan
lakea katsoen Linnunradan tähtien
loistoa ihailen. Katseeni vaelteli siellä
täällä, kunnes näytti kuin taivaan
portit olisivat avautuneet.*

*Jouduin pelon valtaan.
Olin putoamassa taivaan nieluun.
Tarrauduin outoon hurmiooni,
ja levitin linnunsiipeni niin auki kuin
voin.*

*Tähdet liukuivat pois näkyvistäni,
en voinut niitä seurata katseellani.
Silmäni kohdistuivat horisontin
rajaan;*

*Ja katso! Avautuvien pilvien lomasta
pilkisti kaunein kuu, minkä olen
koskaan nähnyt. Se hopeoi
Neptunuksen renkaiden taustan.*

*Kuu leijui avaruudessa niin kirkkaan
heleästi,
sokaistunut sieluni oli kuin
sekoittunut
kuun hopeiseen taustaan.
Näin sen vielä silloinkin, kun kuu kulki
selvänä ja pilvisenä
tummaan ja usvaiseen suojaansa.*

*Kaikki peittyi taivaan sineen.
Näin uskoin. Mutta kun nostin
katseeni ylös,
häikäistyin ja laskin katseeni.
Nopeasti verhosin kasvoni.*

*Kun taas katsoin, ja,
Oi te jumalattaret,
jotka Olympoksen vuorelta
seuraatte kohtaloamme!*

*Mistä syntyikään tämä
täydellisyyden täydennys?
Mistä tulikaan tämä
sulouden täydellisyys?
Sano, Sinä itsepäinen maa,
kerro mistä!*

*Oi, missä Sinulla onkaan symboli
hänen kultaisille hiuksilleen!
Se ei voi olla kauralyhty ilta-
auringossa; Ei myöskään pehmeä
kätesi, hellä siskoni! Salli minun
välttää tällaiset hullut ajatukset
Sinulta—*

*Ja todellakin, kutrien kirkkaus oli
kyllin tehdäkseen minusta
mielipuolen; Ja kuitenkin hänen
hiuksensa olivat yksinkertaisesti
sidottu ylös ja letitetty.
Korvakorut, vaalea niska
ja kupera otsa näkyivät kauniina.*

*Ja kaikki ne olivat yhteydessä
— en tiedä miten—
näihin paratiisimaisiin huuliin ja
silmiin, punertaviin
poskipäihin, vienoon hymyyn
ja hiljaisiin henkäyksiin.*

*Kun tätä mietin,
mieleni takertui tykkänään
ihastukseni kohteeseen,
kunnes lähiyhteisöni palautti
minut kirpeästi maanpinnalle.*

John Keatsin Endymion-runoelman I kirjan runot 18–20, suom. Timo Leinonen
pohjoistaivaalla.

*Mitkä pelottavat voimat
kutsuinkaan?
Ja mihin temppeliin? —
Oi, katsokaan hänen norjia jalkojaan,
ne ovat siniverisemmät,
pehmeämmät
ja vaaleaihoisemmat
kuin merestä syntyneellä Venuksella,
kun tämä nousi
simpukkakehdostaan.*

Tuuli puhalsi hänen huivinsa
hulmuamaan siniseen majaan.
Maja oli koristeltu miljoonilla
kiiltävillä helyillä kuin pienillä silmillä,
jotka valaisivat tummia reheviä
sinikkelopenkkoja
ja muutamia tuhatkaunoja

— ‘Endymion, mitä kummaa!
Unelmoit unelmassa`—

*Hän etääntyi minusta,
tuli sitten minua kohti,*

*kuin kuka tahansa neito,
punastuen, välillä kuin pois lähtien,
välillä halukkaasti luokseni tullen,
välillä pelokkaasti pälyillen.*

*Ja sitten hän kosketti minua
kädellään: Oi, se oli jo liikaa. Pelkäsin
jo pyörtyväni lumotun kosketuksen
voimasta.*

*Säilytin kuitenkin muistikuvani
tapahtumista, vaikka välillä tunsin
olevani kuin sukeltaja
etsiessään helmiä viime hengen
vetoon asti. Välillä tunsin olevani
ylhäällä taivaan kannella,
siellä missä tähdet valmistautuvat
lentoonsa ja, missä kotkat taistelivat
paikastaan kuin meteoriitit*

*En tuntenut olevani yksin,
en kokenut pelkoa.
Rauhaisesti tuudittauduin
pitkin vaarallista taivaan kantta.*

*Kohta kuitenkin näytti kuin
matkamme
korkealla taivaan laella olisi
päättynyt.
Olimme kuin suoraan päätä
syöksymässä
taivaan reunojen yli pelottavaan
tuntemattomaan;
Kuin vuoren rinteeseen louhittuihin
luoliin ja koloihin, jotka oli tehty
joskus suojapaikoiksi
koettelemusten ajoiksi.*

*Korviini kulkeutui kumeita ääniä,
ne saivat minun pelkäämään
pyörtyväni,
jos vain katson ympärilläni.*

*Onnekseni huomioni kiinnittyi
muualle; Suutelin kiihkeästi suljetuin
silmin minua kannattelevia
käsivarsia.*

*Mutta elämä on elämistä varten,
elon kultaisen lähteen
kiihkon ja ystävyyden hakua:
Laskea ja laskea ahneuden hetket,
joista pian tulee kuin toinen minä,
ja joista jokainen olisi ehkä
siunauksella lunastettavissa
ja näin vältettävissä.*

*Voi epätoivon kuolevainen!
Uskalsin painaa hänen poskensa
huuliani vastaan. Juuri sillä hetkellä
tunsin putoavani lämpimämpään
ilmaan. Vielä hetki, ja jalkamme
osuivat pehmeiden kukkien sekaan.*

John Keatsin Endymion-runoelman I kirjan runot 18–20, suom. Timo Leinonen

*Kukkia oli kuin lajitelma
alppikukkien uusinta uutta.
Välillä meitä ympäröi orvokkien
tuoksu, välillä lehmusten kukinnat
ja valkoisten kukkien hunajakennot;*

*Ja kerran pesäpaikkamme yllä
kurkisti pyöreäkasvoinen
vuorten nymfi, oreadi,
Näin uskoin.*

*Miksi unelmoinkaan,
että uni oli saanut minut valtaansa
kaiken tämän taivaallisuuden
keskellä? Miksen jo hyvissä ajoin
nähty hänen tummien siipiensä
varjoa ja siirtynyt sieltä pois?*

*Näin ei käynyt, Ei!
Samoin kuin kipinän välähdys
sammuu, vaikka sen pieni säde
heijastuukin timantista, suloinen
unelmanikin hävisi tyhjyyteen—
Typerään uneen.*

*Näin oli, kunnes hento värähdys,
varovainen liike kantautui
herättävästi korviini.*

*Nousin ylös. Voi huokauksiani ja
kyyneleitäni! Unikot
notkuivat kasteen kostuttamissa
varsissaan, mustarastaat lauloivat
äänestä lauluaan. Nyreä päivä oli
pahantuulusuudellaan
karkottanut Hesperoksen —
Aamutähden, synkkine ilmeineen.*

*Yksinäinen tuulenvire
välillä puhalsi, välillä lepäsi.
Sen oma kuriton tahto kiusoitteli
surumielisesti. Välillä se oli kuin kaiken
täydellistymä, ja välillä kuin kirpeä
huokaus hyvästiksi.*

Usko minua Peona! —

*Kävelin pois. Kaikki kauniit värit
taivaalla ja maassa olivat
haalistuneet. Tummmimmat
varjokohdat olivat
kuin synkkiä vankirotkoja.
Valo nummilla ja aurinkoisilla
aukioilla oli vastenmielisesti
väritynyt;*

*Kirkasvetisten purojen vesi
näytti pilaantuneelta
ja pinta kuolevien kalojen
peittämältä. Punaisten ruusujen väri
oli vaihtunut kauhistuttavan
tulipunaiseksi ja niiden piikit
olivat kuin aloepensaän piikkitähkiä.*

*Yksi viaton lintu seurasi
päämäärättömiä jalanjälkiäni.
Näin siinä ahdistavan pahan hengen,
joka yritti syöstä sieluni alas
pimeyteen; houkuttelemalla minut
kompastumaan alas joltakin
kammottavalta jyrkänteeltä.*

*Siksi seurasin sitä innokkaasti
ja kirosin pettymystäni.
Aika, joka vanhensi
sairaanhoitajaani,
kasvatti kärsivällisyyttäni.*

*Nyt, kiitos hyvänsuovan Taivaan,
kaikki nämä avut ovat minulle
annettuja. Ja Sinun kanssasi, rakas
siskoni, ne auttavat minua
lopettamaan tämän uuvuttavan
elämän.*

John Keatsin Endymion-runoelman I kirjan runot 18–20, suom. Timo Leinonen

19. Peona pyytää veljeään vaikenemaan

Näin hän lopetti puheensa.
He molemmat istuivat ääneti.
Neito oli haluton vastaamaan.
Hän tunsu, että puhutut sanat
olisivat jääneet kuulemattomiksi,
yhtä turhiksi kuin miekat krokotiilejä
vastaan, tai heinäsiirkkojen hyyt
aurinkoa kohti.

Hän itki ja pohti, pitäisikö hänen
moittia veljeään ja kehottaa tätä
häpeämään heikkouksiaan.
Pian hän näytti kuin olisi tappanut
sairaana kyyhkysen. Lopulta hän
katkaisi hiljaisuuden vapisevalla
äänellä lausuen:

*”Onko kaikkeen tähän mitään syytä
ja perustetta? Kaikkeen tähän? Se on
niin kummallista, niin surullista ja
valitettavaa!*

*Miten runoilija, joka olisi päättänyt
maallisen vaelluksensa
puolijumalana ja saanut nimensä
ikuistettua harpun sävelmiin,
päätyykin yksinkertaiseksi
pihasoittajaksi, Ja yksinään
pelokkaasti laulaa siitä,
miten veri pakeni hänen nuorilta
poskiltaan:*

*Ja miten hän aikoinaan harhaili teillä
tietämättömillä, ja miten hän sanoisi
ei, jos joku sanoisi sen olleen
rakkautta: Ja kuitenkin se oli
rakkautta; mitä muuta se voisikaan
olla kuin rakkautta? Miten
naurukyyhky voisi
pudota marjakuusen oksalta
matkoillaan?*

*Ja miten hän kuolisi? Miten tämä
rakkaus rikkoisi hänen hellän
sydämensä kuin tuimat pohjoistuulet
tuivertaessaan kesäiset ruusut?
Miten hänen koko elämänsä
balladi umpeutuisi huokauksiin ja
surkeiluun!*

*Voi Endymion! Ole mieluummin vaiti,
— jo tuuletkin voivat kuulla!*

*Ennen kuin kristallin sininen taivas
tummuu, katson jumaloiden hopeisia
järviä, jotka piirtyvät läntisen taivaan
pilviin kuin kultaisiksi kiviksi ja
kirkkaaksi kultahiekaksi,
saariksi, puroiksi ja meripihkan
värisiksi rannoiksi, missä hevoset
pyörähtelevät, ja missä palatsit ja
niiden tornit ovat sinipunaista
ametistia, — kiusaisinko nyt itseäni
siitä, etten yllä näihin maisemiin?*

*Se olisi kuin morfiinin tuottamia
unelmia, sekalaisia unen osia; unen
virtaa ohuita epätodellisuuden
hienovaraisia kanavia pitkin, niin
hienoin henkäyksin, etteivät edes
hämähäkin miljoonat
sukkuloinnit pääskysen pesän
oviaukossa voisi niihin verrata.*

*Miten kevyitä itse unien täytyy olla!
Niiden on oltava vähäisempiä kuin se
ei-mitään, joka ne synnyttää. Miksi
siis liata korkea-arvoisen
ja jalon elämän kirkas helmi noin
sairailta ajatuksilla?*

*Miksi uhrata tahraton kunnia pelkän
unen vuoksi?”*

John Keatsin Endymion-runoelman I kirjan runot 18–20, suom. Timo Leinonen

20. Endymion puolustaa käsityksiään elämästä ja onnesta

Nyt veli nosti katseensa.
Hänen kasvoiltaan heijastui
välillä häpeä, välillä sääli.
Etelätuulen puhaltaessa vienosti
tuulettaen huolettomien perhosten
siipiä, hän avasi vähäisen silmiään.

Keskellä kivun ja tuskan
hän näytti kuin olisi nauttinut tipan
taivaan mannaa. Kun hän puhui, väri
palasi hänen poskilleen:

*”Peona! Koskaan en ole kaivannut
maailman kiitoksia ja ylistyksiä
sammuttamaan janoani.*

*Ei mikään peruste,
ei mikään unenkaltainen mielikuva,
voisi saada minua luopumaan
valmistelemasta matkalleni purjetta
— vaikka se nyt onkin riekaleiksi
revitty; ja alukseni on siksi yrmeästi
ajelehtimassa.*

*Korkein toiveeni on kuitenkin
tähtäimeksi liian laaja
- se on avara kuin sateenkaari -
tutkailla ja huolestua
lukemattomista, jo sattuneista,
maallisista haaksirikoista.*

*Mistä löytyy onni?
Sieltä missä altis mieleemme
löytää syvän yhteyden olennaisen
kanssa, aina kirkkauteen
saakka, täysin kristallisoituna, paikan
ja ajan kahleista vapaana.
Katso taivaan kirkasta uskoa!”*